

AKATALPA

Ağustos 2005 - Sayı 68

Aylık Edebiyat Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Celâl SOYCAN

FANİ FANİ

Ramis DARA

Üç yıldır gündelik hayatımı iptal ederek üzerinde 'çalışmaya çalıştığım' projenin ilk kitabının tashihleriyle uğraştığım sırada, bilgisayarım ve internet bağlantımda sorun ortaya çıktı. Eskiden olsaydı belki çıldıracağım bu süreci bu kez biraz yumuşak atlattım, eh ne de olsa artık 50 küsur yaşımdaydım ve hayatı seviyorsam kendimi hırpalamamalıydım. 1970'li yılların başlarında satın aldığım ama fırsat yaratıp okuyamadığım Türkçedeki Kavabata romanları, gezindiğim 15-20 ev sonrasında da benimle birliktelerdi, onca kitabı elden çıkarmıştım da nedense onlara kıyamamıştım; tuttum, bunları okudum. Ve çok iyi oldu; birkaç yıllık tatil yapmış gibi oldum. Hayatın bir yudum sürecek güzelliğini edebiyatla bir kez daha hissettim.

Bağlama ne kadar da uygun düşüyordu; Kavabata *Karlar Ülkesi*'nin (*Yukiguni*) bir yerinde şöyle diyordu: "Bu oldukça bayat düşünce Şimamura'ya parlak bir buluş gibi geldi: Bir insanın sevgiyle yoğurup ortaya çıkardığı bir eserin sesini ne zaman, nerde duyuracağı, kimleri esinleyip, heyecanlandıracağı önceden kestirilemiyordu."

Şiir-roman ilişkisine güzel bir örnek de şöyle (Nihal Yeğınobalı çevirisi):

"Samanyolu. Şimamura da başını kaldırıp baktı ve Samanyolu'nun akıntısına kapılır gibi oldu. Işık seli o kadar yakınındaydı ki insanı kendine doğru çekiyordu sanki. Şair Başo'nun, 'Fırtınalı denizler üzerinde kavislenen Samanyolu' dediği bu parlak sonsuzluk muydu? Samanyolu işte şuracıkta yere iniyor ve gece dünyasını çıplak kollarıyla sarıyordu. Öyle buram buram bir şehvet vardı ki bunda! Şimamura'ya kendi küçük gölgesi bile bu ışık seline kapılıyormuş gibi geldi. Her bir yıldız tek tek seçiliyordu ve ışık bulutlarındaki gümüş tozunun zerreciklerini bile göz görebiliyordu; gece öylesine dupduruydu. Samanyolu'nun uçsuz bucaksızlığı Şimamura'nın bakışlarını çekiyor, emiyordu sanki."

Uzak bir kaplıca köyündeki geysa Komako, kentli Şimamura'ya şöyle sitem ediyor ki bağlamından kopunca elbette etki kalmıyor, ama yine de seyrek bir esintinin kalacağını umuyorum:

"Bir kere de gerçek bir kar kasırgası eserken gel. Karlar sabahlara kadar yollarda savrulur durur. Ama gelmezsin ki. Tavşanlar, sülünler bile kasırgadan kaçıp evlere girerler."

İZLENİM

meydan kurnasındayım
göğün kalafatı altında
camdan kuma pürzaman

reçine damlıyor- memeden
yanlış devrilen ağaç
usulca uzanıyor boşluksuz
ormanına; duvarda
başını dinlendiriyor geyik

belleğin eleği kıpırdıyor,
buruşuk zembereğimin
basmakalıp ufkunda birbirini
siliyor med ve cezir-
- gövdemle görüyorum:
koruğun şarabî pasını
çingırağın saydam yazında
otun keçiye solmasını

bir ölüyü ortalayıp
kaşınıyorum- çapaklanmış
tören yalnızlığı derimde

midye kapanması, iki deniz
arasında kişneyen gemi
kuruyor suluboya toprakta

güneşin çadırında donmuş
çekirge- hohlasam
konar mı meydanın kurnasına?

Kavabata bu romanı 13 yılda yazmış, bense boş bulunsam fani fani, 3 yılda bir kitabı tamamlayamadığımdan; 1993'ten bu yana bir grup arkadaşla dergiler çıkardığımızdan ve yeryüzünde küçük bir tuğlanın bile yerinden oynamadığından yakınacağım!

Arzu K. Ayçiçek, Ramis Dara, Nuri Demirci, İsmail Cem Doğru, Melih Elhan, Yusuf Erten, Tamer Gülbek, Gültekin Emre, Ali Eryüksel, Hilmi Haşal, Celâl Soycan, Betül Tarıman, İlyas Tunç, Serdar Ünver.

FELSEFENİN KEFARETİ

İlyas TUNÇ

Sormak, eylemi zorunlu kılar, eylem de soruyu. Sorudan eyleme geçerse ihtiyaçlarımızı, eylemden soruya geçerse merakımızı gideririz. Meraktan doğan sorular, anlama ilişkin oldukları için, zihinsel; ihtiyaçlarımızdan doğanlar ise fiziksel değişim sağlarlar.

- Pencere açık mı?
- Evet.

Verilen cevapla soru bitmiş, bir dünya durumu açıklığa kavuşmuştur. Günlük sorularımız duymusal algılarımızla giderdiğimiz sorulardır. Cevabı sorulana bağlı bu tür sorular, aynı zamanda yaşamın tekdüzeliğini retorik olarak gidermek için kullanılır. Pencere açık mı derken, belki de sorarmış gibi yaparak, emir veriyoruzdur: Git kapa!

Şairler de sorarlar; ne var ki onların sorularını duymusal algılarımızla gideremeyiz. Çünkü, gerçekliğe bağımlı değildir. Şiirde düş, gerçekliği aşar, özne ve nesne başka şeye dönüşebilir. Böyle olduğu için Neruda'nın sorusu karşısında şaşırır, sevinir, hayranlık duyarız:

*“Neler öğrendi ağaç topraktan
ki konuşuyor şimdi gökle?”*

“Ağacın topraktan neler öğrendiğini” sormak şiiri felsefeye yakın kılar. İki de dil düzleminde ortaya konur. Ne var ki; filozofa verilen yanıt, karşısına yeni bir soru olarak çıkarken, şairin sorusu yanıt beklemez. Biri kavramsal, diğeri imgesel olanın peşindedir. Kavram, soyuttur; imlediği nesnenin bütün durumlarını kapsar, göz önüne getirilemez. İmge ise, somuttur; nesnenin, öznenin özneye değişen görsel durumlarından yalnızca biridir. İmgelerin nasıl algılanacağını okura açıklayamayız; o zaman kavramlara dönüşürler. Şiir, felsefi bir etkinlik değildir. Bu, şairlerin felsefesi olmayacağı anlamına gelmez. Şiirin anlamı, derinliği, insana bakışı, tarihi algılayışı aynı zamanda şairin felsefesinin yansımasıdır. Sorularını kendine soran adamdır şair; filozoflar da. Kendimize sormak, içsel bir konusmadır.

Şiir, içsellik dışavurumdur.

Söz, doğası gereği, bulup açığa çıkarır. Otorite, birtakım kısıtlamalarla kontrol altında tutar sözü; korumaya alır. Otorite tarafından korunan her söz dogmalaşır. Dogmalar, sınanmadan benimsenen doğrulardır. Şiirin bilgisi de doğru değildir, ama yanlışlığı da yoktur; bu yüzden denetlenemez. Denetleyemediği her şeye kuşkuyla bakan otorite, şiire de kuşkuyla bakar. Anlaşılır olmak, kuşku ortadan kaldırır. Gerçek şiire karşı popüler olanın ileri sürülmesinin nedenlerinden biri de budur. Otorite, aslında, şiirin kitleselliğini değil sözcüklerin kime, neyi bulaştırdığını önemser. Şairler, sözleri dogmalaştıran hiçbir öğretinin, ideolojinin hizmetinde değildirler. Muhalif olmak, yazgıdır onların.

“Hiçbir sanatçı gerçeği çekemez.” diyor Nietzsche.

Şair de çekemediği gerçekliği değiştirir, yerine imgesel olanı koyar. İmgelem, aklımızın supabıdır; bilincimize ulaşan ruhsal etkileri azaltır, bizi çıldırmaktan kurtarır. Gerçeklikle bağının zayıflığı, imgenin etkisiyle ters orantılıdır. Şiir, gerçekliği akla dayanarak açıklayan felsefeden öncedir. Filozoflar, şairlerden sonra doğmuşlardır. Bütün uygarlıklar, evrene ilişkin düşüncelerin, eğretilmeler yoluyla açıklandığı mitoslar dönemini yaşamıştır. Mitoslar, laikdir; din adamlarının değil, şairlerin uğraşdır. Şiir, Homeros'tan beri

Melih ELHAN

GEZGİN

avucunda çiziliyken
yürüyeceği yolun haritası
yağmur damlalarına
uydurup adımlarını
baştan çıkmayı deniyor

denizde su suyla buluşurken
kulaklarda bir taşma sesi
olta, koluna takmış sözcükleri
denize dalıyor
takılan takılana

pusulası
ileriye gösteren bir işaret parmağı
kuzey yıldızıyla flört ediyor

yağmur ellerini okşarken
dağıldı dağılacak haritayı
kutusuna koyuyor

ay çok yakından geçerken
– sapsarı –
karanlığın üstüne düşüyor

en somut gerçekliktir. Çünkü; eğretilme somuttan soyuta geçişi engeller. Şairler, inatçı çocuklardır; problemi çözmezler, senaryosunu okurlar:

– Pencere açık mı ?

– *“... kum gibi ufalanan ve metal gibi kaynak yapılan
çağ, sürü adlı bulut, beyin adlı sac levha çağı, boyun eğme ve
serap, kukla ve korkuluk çağı, obur an çağı, dipsiz bir
düşüşün çağı.”*

*Bu çağ için atardamarım yok. Dağılmışım ve hiçbir şey
toparlamıyor beni.”*

Adonis'in yaptığı, yanıtlamak yerine pencereden bakmak; tanıklık etmektir. Tanıklar eylemde bulunmazlar, yalnızca gördüklerini anlatırlar. Çekemediği gerçeği ortaya çıkarmakla, şair kendi trajedisini yaratmıştır. Felsefe, kavramlarla konuştuğu için, şiir kadar inandırıcı olamaz. Filozoflar, kavramları somutlaştırdıkları oranda şairlere yaklaşır. Bu, yoldan çıkmaktır; ki felsefe de *düz yolda yürümek değildir*. Filozoflar, yeni bakış açılarını sık sık yoldan çıkmakla kazanırlar. Felsefe yapmak istedikleri zaman karşılına şiir çıkabilir. Şair, yoldan çıkmanın kefareti, akli imgelemin eline vermekle ödemiştir. Geriye dönüşü yoktur, şairin. Onlar, sadece sözcüklerin peşine takılırlar, varacakları yeri bilmezler. Filozoflar ise, geriye; yurtlarına dönmek zorundadır. Şairin sürgünlüğü, filozofun yurdudur. Felsefe tarihinde yurtsuz kalan filozoflar elbette olmuştur. Onlara soralım:

– Şiir nedir ?

– Felsefenin akla ödediği kefareti!..

ÇIKTI !

YAKIN MERCEK
(Türk Şiiri Üzerine İncelemeler)
Mustafa DURAK

Tabevi, İstanbul 2005

Hilmi HAŞAL

KIYI SÜRÇMESİ

Suya bak, sudaki yazının titrekin inci sesine
sızı koyağına yerkürenin, beyaz aksine bak
“ben suyum” der, çağlar diz değmemiş
büyü seccadesi zamanın, kıyıyı uslandırıp
“çekilen benim” der, rüzgârın hattatlığı
ol’ma ve öl’me hamlesine teşne, her şey
gölge, baştan sona sinmiş bak, ebru nefesi
umarsızlığın ve küçülen sonsuzluğun oduna

içip yelkenini doldurduğun hangi mevsim
tutuşturduğun düş defterlerini, harflerce
yalımdan köze, közden küle evrilen çağda
çocukluğunun kalbine gömülü töz için sus
kendini akıtıyorsun anason ve aşk içre, toy
“mucizesini ateşte sınımış çıradır kalbim”
diyorsun suya, yalan sığmaz suya; geçiyor
“devinip kayan her şey tebaasızdır, şiir gibi”
yitip bitiyorsa ışığı kendi okyanusunda, sus
her aşk kendi kundakçısına yataklık eder
sığ ölümler muştulayan damlalar doğarken
çelişkiler girdabına sürüklenen yalnızlıkta
suya bak, sudaki geçişken harf halkalarına
sonra
alnından süzülen ecel ışığını kat su defterine.

Serdar ÜNVER

YÜK

Anlam ardı–
Sıra gitti

Benim zebun
Köse aklım

(Sanki ona
Yetmez idim

Bilse anlam
Katı yük...)

Gitsin, yolu
İniş olsun!

...

Ama ordan
Dese bir gün

El edip de
– Senli güzel!

Hatta gitsem
Kanıp ona

İnce yolun
Yokuş olsun!

Betül TARIMAN

ŞAİR NEF’İ SOKAĞI

kimse kendi değildir
bu ruh da benim değildir
kışkırtılmış bir vakitle
odalarda balkonlarda salonlarda
rujsuz dudaklarımda pembesi öğlenin
eksik bir yüz yüzümde
öyle olsun
kindir Ankara ortasında durur
el açar kapıdan kovduğuna nefret

sıkı tutunun kendinize kendinize
şairler bahçesi gri siyah
herkes sis ve ihtiras
sis ve ihtiras

küvetten boşalan kir ama hep var
zilleri hep bir elden öbür ele
araba mezarlığına benzer düşleri
gelmeye korkarlar gitmeden
baktırmak gibi bir dertle yaşlılıkta acılarına
erkeği kadını mezun hüzünden
bir atıyla gelir kibirleri hâlâ
(düzgün olacaklar ya)
kalpleri doğru olsun
alacaklı silsin defterden kirlerini
Eylül... Yesenin öldü Şeker Ahmet Paşa Fitnat Hanım da
seslerimiz hep birbirine benziyor
giderek ben de anneme

siz ölün

kirden bir nehre siz ölün
yatmak kalkmak gibi kör bir eylem sevişmek
hizaya sokmak çıkartmak sokmak
inanın her gün gördüğümüz bu
ağlaması bir erkeğin kadının kollarında çok boyutlu
hasta bir ruh depresyon
mide ağrıları sistit ürtiker
her şey bitirmekle başlar demişti annem
kapı arkalarını çöp bidonlarını
(bunu ömrü koklayarak)
bilirsiniz kertenkeleler de dosttur elbet
böyle demişti gişe memuru
bir yalamı ezerken ayağıyla
bir istasyon adı seçerken listeden
çıkartırken onu bunu şunu aradan
ve her şeyi

okulun çatısı çökmüş hep
su taşmış lavabodan
şair Nef’i sokağında anlaşılmaz ulumalar
bir çiçeği soldurmakta hünerli
bir cenini boğmakta usta
hırçın görgüsüz sevimsiz
köpek kusunca rahatlıyor ya insan da öyle
kendini hep nehir sanıyor
büyük bir dağ ya da
ölümlülüğü var kaybetmişliği kaybedecekleri
bilmiyor bilmiyor bilmiyor

bu gövde taş
bu gövde yalan
huzura uzattığımız ayağa
ayakkabı dar geliyor
bekleme

KEDİ ÇIĞLIĞI

Nuri DEMİRCİ

Bayan Y. unutulverdi.

Son görev, cenaze töreni falan değil, düpedüz öznenin unutulvermesi. (galiba; aslında)

Bayan Y'nin beyaz kedisinin lekesi bile yok şimdi hayatımızda.

Bu bir kurşun zehirlenmesi mi: Hayatın kükürtlü atıklarıyla kirlenmiş bir ırmakta: Unutuluş Irmağı'nda yıkanırken boy vermeye kalkmışız da orada kalıvermişiz sanki: Kirli ve uyuklu. Değilse, anılarımızla sadece bir an, o da çağrışımların şimşeği çıktığında buluşabilme şansımızın olduğunu gösteren bir işaret bu.

Anılarımız da bizim kadar tehlikede.

Çağrışımların şimşeği:

Balkonumda kıyamet koptu: Ucu çentiklenmiş bir patiska kumaş, bir anda boydan boya yırtıldı sanki: Bir feryat bu: Bir kedi çılgılığı.

İki kedi çılgıymış:

Profilden görüyorum ikisini de. Gövdeleri aynı yönde: Öndeki bir tekir, başını geriye, kuyruğuna, kuyruğunun dibinde duran öteki kediye çevirmiş, gitmekle kalmak arası bir kararsızlıkla arkasını kolluyor. Arkadaki, beyazı daha çok, tam bir duman. Uzun tüylerinin ve yakışıklılığının farkında. Bir tarafıyla bıçkın bir tarafıyla asil. Evinden kaçmış ya da izinli çıkmış bir kedi o; ki, bir de papyonu olsa, bir balo salonundan hava almak için dışarıya, balkona çıkmış sanılacak; aradığı kızla orada karşılaşmış gibi.

İkisi de mert, açık sözlü, söyleyeceklerini dolandırmadan söyleyiveriyorlar: Karnı sarkık Tekir, beni rahat bırak, diyor, yükümü aldım ben, bu bana yeter. Artık, yavrulamak, süt yürümüş memelerimle onların önünde yatmak ve güneşlenmek istiyorum; arkamdan gelme. Duman ısrarlı, bir yılda sadece bir mart var ve ben on bir aydır taşıdığım yükü boşaltmak zorundayım, bu hamallıktan bıktım, diyor. Küçük mırıltılar bunlar; kollamalarla, sakın kuyruk sallamalarla ve dikilen kulaklarla söyleniyor.

Ne zaman ki Duman'ın ön patilerinden biri ağır ağır havalanıyor ve Tekir'in arka bacaklarının üst tarafına doğru uzanıyor, o zaman geriye dönüyor Tekir ve patiskayı yırtmış gibi çılgılığı basıyor. Duman'ın karşılığı, patiskanın öbür ucunu ayırmak oluyor; benzer bir çılgılık da ondan yükseliyor.

Kediler didişirken, birisi hangi patisini pençeleştirirse öteki, ters taraftaki patisiyle karşılıyor onu. Şimdi Tekir yüzünü Duman'a dönmüş ve sağ patisini onun yüzüne doğru sallıyor. Duman'sa, sol patisiyle geçiştiriyor hamleleri. Hiç aceleleri yok; zamanı durdurmuşlar sanki ve belli aralıklarla, sırada olan hareketi yapıyorlar. Bu, kuralı, geleneği olan bir tören; az sonra her şey yerli yerince tamamlanacak ve bu iki kişilik kalabalık dağılacak.

Kediler, dövüşürken silah kullanmıyorlar. Hileleri yok, sürprizleri yok ve hiçbir kedi, ön ayaklarının üstünde yükselerek arka ayaklarıyla tekme atmıyor karşısındaki kediye. Ya da, yüz yüze durduklarında, hiçbir kedi bir dairenin dörtte üçü kadar döndükten sonra, çemberin son dörtte birini tamamlarken ayağını kaldırıp karşısındakine döner tekme sallamıyor.

Çırılçıplaklar (Çünkü, tüyleri kedilere dahildir.) ve kendilerini çırılçıplak ifade ediyorlar.

Balkonun korkuluğunu kesen ve yandaki evin balkonuyla komşu duran eğimli bir yükselti var; Tekir, şimdi onu tırmanıyor, arkasını kollayarak. Bu bir son sözdür, muhabbetin bittiğini gösterir. Ama Duman duracak gibi değil; Tekir'in arkasından, uzun tüylerini betona sürterek bir çıkışı var ki, yere sarkmış çenesi, yaylanan bacakları ve kamburlaşan sırtı kararlılığını apaçık bildiriyor.

O sırada görüyorum Duman'ın gözlerini: Bunlar, alev almış iki hormon denizi. Ve gözbebekleri iki mekik, iki sürat teknesi; havuzun kıyısına dokunup geri dönen yüzücüler gibi, Tekir'in iki kıyısında: Arka bacaklarının arasında gidip geliyorlar.

Çağrışımın şimşeği:

Bu kedi Henry de Montherlant'tır: Bu kedi, dişiliğin âşığı ve dişiliğin düşmanı olan yazardır. Daha bir ay önce Bahri'nin (Çokkardeş) kitaplığından çıkıp gelen bu kadın düşmanı ve kadın düşkünü yazar, şimdi balkonumda kedi kovalıyor. Ön ayakları *Genç Kızlar ve Kadınlara Acıyın*; arka ayakları *İyilik Şeytani ve Cüzamlı Kadınlar*; kuyruğu ise, *Bekârlar*'ın bayrağı; dalgalanıp duruyor.

O halde Tekir, karnındakileri düşünen bir mülkiyetçidir şimdi, alabildiğine duygusal ve bu yüzden bedensel zevkleri aklına getirmeyen bir dişi.

Duman'sa, *Sabah Nöbeti* 'ne tutulmuştur ya da mart krizine: Fiziksel gücü ve erkekliği yüceltme peşinde o. Duygusallıktan çok fedakârlığı düşünüyor; olmalı bu iş, olacak!

Yandaki balkonda neler olduğunu bilmiyorum; bu işin olup olmadığını... Sonraki dakikalar sakın geçiyor.

Çağrışımın şimşeği:

Serdar Ünver'i, Ulucami'nin Orhan Camii'ne bakan kapısının önünde buluyorum. Musalla taşlarıyla muşamba örtülü kapının arasında gidip geliyor. Kolunun altında sarı bir defter var. Daha önceleri düz beyaz, çizgili beyaz, kareli beyaz defterler de taşıdı koltuğunda, şimdi sıra sarı defterin demek ki.

“– Beyazıt'ın meyhanesini mi arıyorsun?” diye soruyorum.

Serdar, yürüyüşünü kesmeden, musalla taşını gösteriyor,

“– Az önce şu taşın üstündeydi; alıp götürdüler” diyor, “– O bir nesneydi, bu yalın yoğunluğunda doğanın. Başka ne olabilirdi ki? Güneşi nesnelere de güneşiydi, yunacağı ayrı bir göğü yoktu. Toprağı tütüyordur şimdi. Yıldız yağacak birazdan yatağına, taş dibi yatağına; taş, diken yatağına.”

“– Tamdık biri miydi?” diye soruyorum, yanına yaklaşırken.

“– Bendim.” diyor, başını kaldırmadan, “– Zor, çok zor... Seyrek oluyor, neyse ki, oluyor ve bitiyor. Geçtiiriyorum. Ağıtlar sürüyor bir süre daha, anlatıyorlar ve anlatılanlar asılı kahtlar havada. Yarın da konuşulacak sonraki gün de, azalarak. Duyuyorum, birisi diyecek ki: ‘Dün uğurladık, omuzlarımızda ak bir bulut salındı durdu yol boyu.’ Anneme sorarsan, ‘reyhan kokardı nefesi’ diyecektir. Oysa ben reyhan nedir, bilmem ki.”

“– Ölümü geç” diyorum, “– Ölüm dalın suya değmesi. Kesilmiş bir dalın ucundayız zaten, suyla aramızdaki açıklık, bir beyaz orman; onu yürüyoruz. Bu mavi karakoldan sonsuzun bozkırına, sol kolumuz mühürlü, mevcutlu gönderiliyor.”

“– Çokluğumu bire yükledim gittim, dağ, taş, dere aşacağım. Rüzgârda savrulacak ürkekliğim. Ama, biliyor musun, ben çok üşürüm.”

“– Dostum” diyorum “– Seni sevindirecek bir şey söyleyeyim, tesellin olsun: Ölüm dışıdır. Rüzgârı kesilmiş bir tüyün hafifliğiyle konar dudaklarımızda esmer dudakları. Gecenin, mutlak gecenin bir vakti, geceliğinin tülünü serer üstümüze. Derin koridorunda şahlanan şehvetli at kırar zincirlerini ve biz bir deniz oluruz: Kaygan ve ılık dalgalar, sakın bir soluğun ritmiyle kabarıp alçalır üzerimizde. Diriliğimiz, bir mum gibi erir ölümün içinde.”

Duruyor.

“– Gidelim buradan.” diyor.

Gözlerim musalla taşlarında,

“– Gideriz, bekle biraz.” diyorum.

Koltuğunun altındaki sarı deftere yer değiştiriyor.

“– Bu taş bir orkestra şefinin sehпасı, dostum” diyorum, “– O şef, toprak fanusa tıklanmış bir orkestranın şefi. Bu çölün kıyısındaki iskelelere bağlıyor, bordalarına mandolin resmi çizilmiş dört kürekli sandalları. O sandalda biz, telsiz bir lirde dolaştırırız tebeşir eklemli parmaklarımızı. İçimizde

biriktirdiğimiz iç çekişleri flütlere boşaltırız ve çaldığımız mızıkayla tutunuruz küpeşte tahtalarına. Şef, bileklerimizdeki tamtamin sesini büyük ormanın ritmine ayarlar. Ve hep birlikte, çok iyi bildiğimiz bir parçayı, kıyamet senfonisini çalarız. Aslında çaldığımız bir şey yok; büyük bir es işaretinin üstünde yürürüz ve onun boşluğunu üfleriz sura. Çünkü hepimiz birer İsrafil'iz."

"– Tamam." diyor Serdar, "– Artık gidelim."

"– Dur şimdi." diyorum ona, yüzümü havuzun önüne geçen çınarlara dönerek, "– Sırtını rüzgâra döndüğü yerde, mumlar yanar ağaç yapraklarında ve yanar tevekkül. Çan zamanıdır, yine de çoğalır sessizlik, yığılır kül. Bir kitaba girilir ipek kapağında, kendinden başka her kokuyla kokar yakamızdaki gül. Sesini yitiren yankı, küs bir esinti okşar kanatlarını sevgili gecenin, havalanır tül."

"– Hep o göksel damıtım." diye kesiyor sözümü Serdar, "– Zamanı ölçe biçer ne yapmış oluyoruz biz? Ölüm ne, kardeşim, ölüm ne? Belki içimiz sıra bir yolculuk: Hiçe. O yaşamlar, hüznün getiren bir yansımadır bir kalıntı, bir andaç sadece. Arkası dün, bunun, arkası..."

"– Tamam, gidelim" diyorum, koluna giriyorum. Sarı yapraklı defter yere düşüyor. Serdar, ana direği kırılmış bir çadır gibi, birden kapaklanıyor defterin üstüne.

"– Arkası dün ve o benim her şeyim."

Ulucami ile delirmiş fısıkiyelerin arasındaki dar meydana iki sandalyeye oturuyoruz. Ben, Bedesten'le ve Orhan Camisi ile bakıyorum. Serdar Bursa'ya küsmüş, düşüp kaybolan bir şey var mı, diye defterinin sayfalarını çevirip duruyor.

"– Aradığın ne?" diye soruyorum.

"– Oturduğum masada, bana içki getiren garsonun tırnaklarındaki kire aldırılmayan sözcükleri biriktiriyorum bu defterin içinde" diyor, "– Sığınmalarımı, koynuna kuşkonmazlar koyduklarımı, çil çil yalnızlıkla dolu çılgınlıklarımı, incecik eleğin geçilmezinden geçirdiklerimi. Göğü kuşanınca hüznünü okşayan, kanatlarına küs güvercinleri. Yokluğu yok samsam da yok olup gidenleri. Ürkek sevilmelerimi bir de; güze hazırlanan bir ağaç gibi görülmelerimi."

Sayfaları çevirmeyi sürdürüyor.

"– Ölüm bir nakarattır." diyorum, suyun sesine doğru.

Serdar, sarı defterinin yapraklarına konmuş bir sürü çardak gölgesinin içinde bir tek çardağın gölgesi; başını dayayacağı bir sürü dizin arasında bir çift diz arıyor.

"– Kaptansız geminin son ışıkları tarıyor, kıyısız söz okyanusunu" diye düşünüyorum, alt dudakıyla oynayan başparmağına bakarak.

Defterin rengi saçlarına uymuş. Geniş gölgeli iki ağacın, olmayan iki ağacın arasına bir hamak geriyor şimdi, iki kişilik bir hamak.

"– Ovanın rengine koşuyor, binicisi düşmüş atlar." diyorum, olmayan hamağı, olmayan ağaçlara bağlarken attığı düğümleri düşünerek.

Oralı olmuyor. Yaptığı işi önemsiyor besbelli; sanki yapılması gereken tek iş, defterin sayfalarını bir yandan öbür yana akıtarak huzuru aramak, defterin başı ile sonu arasına gerdiği hamağı sallamak...

"– Büyülü bir fısıltı unutturur kanatlarını kuşa." diyorum.

"– Akşam yelinden esirgediğim anıları, kıyıya vurmuş iki denizyıldızının yanyanalığını, ruhumun gizli koyularında barındırdığım uzak adaları, kumru demi öğlenleri; bunları da..."

"– İnecek şalter ve karanlığın eli açacak mektubumuzu."

Başını kaldırıyor defterden. Dönüp Ulucami'nin avlusuna bakıyor:

"– Ölüm bir nakarattır." diyor.

"– Bir tek yeri kalır akılda; dokunan bir yeri; nasıl bir şarkıysa bu."

Defteri açmaya yelteniyor yeniden. Elimi defterin üstüne koyuyorum. Vazgeçiyor. Göğüs cebinden sigara çıkarıyor. Yakıyoruz.

"– Esenleyeceğiz birbirimizi" diyor, "– Ve ayrılacağız. Sardığımız iki sigara, ettiğimiz iki söz. Ne sen nereden geldiğini biliyorsun, ne ben nereye gideceğimi."

Bakışıyoruz.

"– Ölümün sarnıcı çekiyor içine, kalenin sur yorgunluğunu." diyorum.

"– Az önce giden bendim." diyor, "– Neyse ki seyrek oluyor."

"– Bilmezden gelme" diyorum ona, "– Az önce omuzlara alınan ak bulut bendim, bunu biliyorsun; sallandım durdum yol boyu."

"– Bohçanda yalnızlık, çıkınında acı."

Kalkıyor, belindeki ağrıyı severek tuvalete doğru yürüyor.

Sulara, banklarda oturanlara, dolanıp duran fotoğrafçıya bakıyorum bir süre. Sonra gözüm deftere ilişiyor. Masadaki duruşunu değiştirmeden, uzanıp karıştırıyorum sayfalarını. Hiçbir şey yazılı değil içinde, tek bir çizik bile yok. Hızla çeviriyorum, sonuna kadar: Hiç!

Dönüp geliyor, baş parmağıyla alt dudakını fiskeleyerek. Çevirdiğim sayfaların rüzgârını hissetmiş gibi,

"– O şiiri yazmadım" dedi, "– Geldi gitti, o şiiri yazmadım.

Acı sözü derinde beklettim, duruyor orada. Dolanıp duruyorum çevresinde; susarak, susturarak. Konuşsa, acımı ondan iyi kimsenin diyemeyeceğini bilerek konuşacak."

"– Kendine saklamışsın çizdiğin resimleri." diye mırıldanıyorum,

"– Dilimin gecesi tekin olsun istiyorum. Günü yakın olsun."

"– Her şeyini yanında taşıyorsun. Sen bir yalnızsın, sen bir yalnızlıksın; yalnızlığımı içi boş sarı defterlerle bastırıyorsun."

"– Hepimiz öyle değil miyiz? Herkes hem ebe hem de gizli kendine. İşte, içimizde dönüp duran bir çember var; kendi kendini kuran bir saatin çarkı. Zamanı var ediyoruz. Yok dersek, işiyamayız yarın. Bu yüzden, durmadan yeni bir gülü büyütüyoruz, solacağını aklımıza getirmeden."

"– Bir çanta dolusu boya sürmüşsün içine. Çünkü sen, yıkılacak duvarımı yanında taşıyorsun."

"– Bak," diyor, "– Ben bir anlaşma yaptım kendimle. Kendimle, yani senin "iç" dediğin şeyle. İyi içim, diyorum ona, iyi içim, zannımca sen, zaman zaman özlüyorsun beni. Bir şeyler söylüyor, karşılık veriyor bana. O ne derse desin, ben peki diyorum içime. İçim çocuk, seviniyor. Ben içimi işte bunca narın büyütüyorum. Ama, bazen başımı dikleştiriyor, söz dinlemez, naza gelmez oluyor. Geceye gündüze bakmadan bırakıp gidiyor beni. Dönüp geliyor bir zaman sonra, üstü başı yara bere. İçim, diyorum ona, böyle yapma; göndermem seni bir yerlere bir daha. İçim çocuk, eziliyor."

"– Gidelim" diyorum.

"– Gidelim" diyor, "– Gidelim, sabahları gevremiş yazlar silkeleyelim bahçeye. Anısız tuzsuz bir tutam sümbül çıksın usulca."

"– Tamam işte" diyorum, "– Gidelim de bel vermiş duvarlara sümbül resimleri çizelim."

Yürüyoruz.

ÇIKTI!

DERECELER

(Roman)

Michel BUTOR

Çeviren: Ali ÖZÇELEBİ

YKY, İstanbul 2005

ETEĞİMDEKİ TAŞLAR

Gültekin EMRE

Murathan Mungan'ın şiir kitaplarının kapakları birbirine benzemiyor hiç, hep farklı, etkileyici ve ilginç. On bölümden, ya da on kitaptan oluşan son şiir kitabı *Eteğimdeki Taşlar*'ın kapağı da unutulacak gibi değil: İlk üç sayfada şairin fotoğrafı tam ortadan kesilmiş ve ayrı bir yabancılaşma sağlanmış. Birbirine benzeyen fotoğraflarda farklılıklar var ve bu farklılıkları değişik sayfaları açarak artırmak olası.

O, sanıyorum bu tür teknik oynamaları ilginçlik olsun diye yapmıyor, öyle olsa bile bence güzel, kitaba yakışacağını düşündüğü için önemsiyor. Oysa onun şiiri ilginçliklerle yüklü değil ya da yenilik olsun diye tek bir dize ve biçim denemesi yok. Yalın kalmaya özen gösterdiği gibi, dayatıcı ve dil oyunlarına yaslanan bir yanı da yok. Samimi şiirlerin şairi Murathan Mungan. Yaşamından ve yaşadıklarından soluduklarını geçiriyor şiirlerine. O bir anı yazarı da değil, bunda küçümsenecek bir şey yok, geçmişine, yaşadığı fırtınalı ilişkilere dizelerinde yer vermesi de çok doğal. Şiirlerinin altındaki tarihler, okur için olmasa da onun için önemli, çünkü şiirin yazıldığı günü, âni saptamaya özen gösteriyor ta başından beri. Geriye dönüp baktığında kendi yaşadıklarının izini sürmesi için de önemli bu tarihler. Okur için ise bir düşünme payı yalnızca ve şiirde biraz daha oyalama durağı.

Murathan Mungan, kendisinde kalan düne dönüp bakmayı seviyor. Onun dünü benim de dünüm oluyor. Onun aşkları, kırgınlıkları, ayrılıkları, çektiği acıları aynen ben de yaşıyorum, onun yazdıklarını öyle benimsiyorum işte. Şu üç dizeyi nasıl unuturum, söyleyin! "*Bir bende mi kaldı dünüm / Kimde soluyor / Günüm akşam oluyor*" Bu üç dizede Ahmet Haşım havası, edası sezilse de, öz be öz Murathan Mungan'ın patentini taşıyor. *Eteğimdeki Taşlar*'da yer alan ve her biri bir kitaba yürüyen Eski Zaman Aktarları, Boğazlı Kazak, Soğuk Deniz, Kömür, Köşedeki Kahve, Ot, Yedi Askı, Kehribar, Bilet ve Son Durak bölümlerindeki şiirler hem yeni, hem de eski dosyalardan bir araya getirilmiş. Her dosya kendi şiirini biliyor, tanıyor. Şiirlerin içeriği, biçimi, havası birbirine ya teğet geçiyor, ya da iç içe; ayrı gibi dursalar da birlikteler, bir bütünün parçalarını oluşturuyorlar. Birbirlerine iyice perçinleniyorlar aradaki mesafeye karşın. "harabe duyarlıklar" üstüne kurulanla "yaşlılık" bir birlerine pek uzak düşmez onun şiirlerinde, aralarına "*Büyük zamanların içinden geçtiğimiz / Şimdi buradayız*"ı da alırlar. Dünyadan alınan ve verilenlerin de bir dökümünü içeriyor bu şiirler. Çünkü, o, dünyaya âşık olarak gelen ender şairlerden biridir: Daha açık söylersek, "*nesnedeki keder / sedefteki ışıltıya hükmeden / gözlerdeki sürme*"dir "*kendi zamanından taşarak*" Hayatın dönemeçlerini sayfalarda almıştır o ve onun şiiri "*her dinde sevap işleyen*" de bir şiirdir.

Bilet ve Son Durak bölümleri, ya da dosyaları, onun kendi şiirine bakışını içeriyor. Yüreğini açıyor okura. Ondandır şöyle bir eleştiri de okuyoruz bu arada: "*farkında mısın*" diyor okuruna "*biraz kekeme bir tınısı var yeni şiirlerimin / tutuk dizeler, küs hece, kısa devre / çakımı yüksek kesik sözcükler*" Şiirindeki düzeltmelere de değiniyor açık yüreklilikle: "*karartmalar, taşınıp duran kıpırdak imgeler*"le yürüyen şiirindeki tamamlanmamışlık havası, boşluklar, yinelemeler, anılar, kendini bir şiirden ötekine taşıyıp duran yerini bulmuş ya da bulamamış sözcükler... Onda biriken öyküler taşınca şiir de kendine yer açıyor yaşamında işte böyle. O, "*bir yaşam ölçüsü olan hikâyeler*" anlatmıyor da, bu tür ânların şiirini yazıyor işte.

"Albumdeki erken resimler" başlıklı şiiri değer verdiği şairlere ve şiire bir bakış denemesi gibi geldi bana ve sorduğu sorular üstüne ben de düşündüm: "*Neden erken sustu Ahmed*

İsmail Cem DOĞRU

AFRA

Suyun kucağına meme uçlarını bıraktım
Uçurtmanın bir akşam
Bunu yapmasam koridor oluyordum / koruyordum

Acıtmadan sildiklerine toplansın dikişlerim

Dizime yatırdığın dirseklerimden vur afra gibi ürkek
Kilitleri körpe bir havanda onar
Sonra kur beni ayır parlaklıkları dizelerime / düğmelerime

Kuşatmadan gelişine acısın eğilimlerim

Çamurdan bir başlangıç cümlesi miyim ben
Demir mi gerekli dilinize
Dökün beni sesimin ileri gelenlerine / gelinlerine

Çoğalmadan gelişin için kanasın ilerisi

Sen başışla bir defa dolaş kuyuları yıkanmadan
Kuyulara yakınmadan
Doyor bizi benle beni bizden arındır / yakındır

Arif? / Arkadaş Özger yaşasaydı ne olurdu? / Neden ilk kitaptan sonra ölür bazı şairler? / Neden bazıları hapishanede bırakır şairliğini? / Neden maceradan önce kalp tükenir bazısında?" Nâzım Hikmet, Ahmet Haşım, Yahya Kemal, Edip Cansever, Turgut Uyar, Cemal Süreya, M. C. Anday, Dıranas... el aldığı, bağlandığı şairlerdir. Kendi şiirini sevmeyenlerin de olabileceğine değiniyor açık yüreklilikle. Kendisinin de başkalarının yazdıklarına ısınmadıysa onun şiirine mesafeli duranların da olması çok doğal değil mi? "*Neden gücünmiyorum beni sevmeyenlere / Benim de bazı şairleri sevmem / yıllar aldı / ... / biliyorum, insan bazen yıllar sonra tanır / bazı akrabalarını*". Şiirsiz yaşayanlara da bir çift lafı var Murathan Mungan'ın: "*ey şiire küs evlerde oturanlar / taş kapı sırça sevinç kör anahtar / nasıl anlayacaksınız yaşadığınızı / bunca azalmışken içiniz*"

Şiirlerini yayımladığı günden beri "*üstü açık yatıyor*" onun şiirleri. Saklısı, gizlisi yok yazdıklarının. Bir yaşdönümü kitabı *Eteğimdeki Taşlar*; kendine ve okuruna elli yaş armağanı, bir döküm: "*şiirime değdi dünya / elli yıl, eteğimdeki taşlar*"

Murathan Mungan çok yönlü bir şair-yazar: Ona bir hayat yetmez, çünkü "*birkaç kişi*"dir o yazdıklarıyla; "*rüzgârla, suyla*" "*ateşle*" oynamıştır durmadan. Yazdığı kitapların sayısının ne önemi var. Yazdıklarından kalanlar da olacaktır elbette, kalmayanlar da zamanın süzgecinden geçecek. Bu her yazarın, şairin yazgısıdır. Yazılanların zamana ne kadar dayanıklı olduğunu yaşarken kimse bilemez. Eğer belleklerde yer etmemişse bile onun yazdıkları, bir leke, bir iz kalmayacaksa bile ondan "*yine de güzeldi her şey*" Onun şiirine dünya değdi ya, döküdü ya işte elli yıllık birikimini, eteğindeki taşları!.. Bundan büyük rahatlama olur mu?

Şiirinin bayrağını hep gönderde tutan Murathan Mungan'ın kendi şiiriyle hesaplaşmasının, okuruyla dertleşmesinin samimi, içten bir örneğidir de 1979-2004 arasında yazılan şiirler toplamı *Eteğimdeki Taşlar*.

Murathan Mungan, *Eteğimdeki Taşlar*, Metis Yayınları, 2004, 237 sayfa.

Arzu K. AYÇIÇEK

UÇURUM ÇOCUKLARI

Sabah kuşlarıyla uyanırlar, suskun ve korkulu
kırpıştırıp gözlerini geçerler kalbimin önünden
yoksulluğun gölgesinde akşamdan kalma yalnızlıkları
içli anne kokusu dökülür kirpiklerimden.

Barada* dan duvarlara ses vurur. memleket iner ciğerlerime
ölüm şölenine dönüşür güneşin battığı yer
vurulur göğsünden baharıma konan nehir kuşları
uzaklardan gelen at kişnemeleri karışır bir şaman'ın yankısız
bitkin sesine ve uçurum çocuklarının çılgılığı...

Ölümler sığmaz çukurlara, göğün benzi solar
şarkılar söyler bir yandan kokuşmuş dudaklarıyla barbarlar
ölü çiçeklere bakıp durur günün gözleri
tepelerde terk edilmiş şahin yuvaları ve ince dallara asılı
kuğu bedenleri, tırtıllar, sebze bahçeleri hasat zamanı
uzun olur usul dokunuşların anısı* acının bıçağı keskin.

Yağmur yağmasa da döker yaprağını hayat
döküldükçe büyür yas... herkes dingin uykuya dalar
yüreklere yelkenlere bağlı, bayrakları gemilere yüklenmiş bir
[ülkenin,

kim bilir nerede dalgalanır giden kuşları, hangi dağlara...
geceler siler beyazı, sarıp sarmalarken acıları babalar
yakılan buğday tarlaları gibi kömürleşir gözleri
bazen gurur, bazen öfke büyür yürek harmanlarında.

Üstüme iner yıllar... ruhumun kuytularında dağınık yüzler
uyanişın türküsünü söyler güneşle birlikte kırlara ısıklık çalan
uçurum çocukları... uzaklardan duyulan nalsız toynaklar
tel tel eğirir acıyı analar ömrünün uçsuz bucaksız ovalarında
umudu taşırlar yalınayak, göçebe hasretin telörgüsüne
yağmur hamur yaparken toprağı, kendi acılarını tüter bacalar
-ağlamak ne güzel şey!

Geceler de biter bir gün, bir ülkeden ötekine gül gider
güvercin çırpınışları yeşerir gemilerin gölgesinde aşk olur
her çiçek bir şarkı, bir gül olur her yolculuk bahara
ay ışığında biter göç, bir şehirden ötekine kırlangıçlar...
at olur dalgaları, dört nala akan Barada'nın duvarlara vuran
[sesi

ve bir ana yere düşen ekmek gibi öper yurdunu...

*) Barada: Şam'ı boydan boya geçen ırmak.

**) Gülten Akın

Harun BALCI

KAVAL

kaval bir ön sevişme tekniğidir
yanı başınızdaki asya'da
üfler adam karısının boynuna
karşı bahçeden aşırıdıklarını
kiraz yaprağının kurumuş yeşilini mesela

kadının gövdesinde yankılanan
toprağın sesidir

nemli

Tamer GÜLBEK

POLEN

Korkunun krallığından yana olanlar

Ve havada uçan polenler
Yasama ve yürütme hakkını
Tabiattan yana kullanıyor

Uzun bir yarımadanın uzak bir tepesinde
Denizi gören bir vadi var
Balıklar çıkar o tepeye keçilerle birlikte
İçimiz üşüyor şehirden uzak

Kale geliyor aklıma, Boğaz'ın çıkışında
Gençliğin esrikliği başka oluyor
Kadınlar hafızası kuvvetli erkekleri sevmez
Benimki durmadan zayıflıyor.

Ali ERYÜKSEL

MUM

– tepesine alev doğar mumun
zaman erir

meçhule akan çıplak nehir
bıçak gibi soydu gövdeyi
dakikalar eridi, birikti
saatlerin kadavrası üstüne

...
gece göğünün mor ve ağır kadife kıvrımlarından
“ışığı söndür, mumu yak, düşe dur” dürtüsüyle
kanıma giren oynak yıldız kavuşturdu yangınına
içimdeki sessiz mumu isiyile, gürültüsüyle

...
uzaklardaki yıldızlar, keder tokaları
girdiler gecemin dağınık saçlarına
akrep fitil çevirdi alevin yelkovanını
ve evvel zaman ağrılarını
bu düş gecesi yolcusunun
eridikçe eğrildi mumu
sırtında katili kendi kabrinde

...
rüzgârın, güneşin ve yağmurların
adı anılmayan bu karanlık odada
gövdeden akan her mum zerresi
menhus kaynaktan süzülen şüphe ve korkunun
yontuyordu kabartma portresini

...
daraldı mum, yıldızlar küçüldü
fitilin son demi kazdığı çukura
yatarken yavaş yavaş
sabah göğünün kıvrımlarında
kayboldu oynak yıldız
yeni yangınlara serpererek
mumdan kalan külleri

ŞİİR ve İKLİM (7) (Baştarafı 8. sayfada)
gördüğü en niteliksiz şair, maalesef Alperen Yeşil'dir... Bunu kimin
hanesine yazmalı! Bunun dışında Alper Gencer ve Ataman Avdan
örnekleri nitelikli örneklerdir... TEMA Vakfı bu ülkede ne iş yapar?
Bunca ağaç katliamının bir bölümü gereksiz kitaplara gitmiyor mu?
küçük İskender ortaya koyduğu eserlerle dile kattığı zenginliklerle kendi
bireyselliğini aşmış biridir; birkaç yıl sonra bunca F'ani Atak'ın hesabını
nasıl vermeyi düşünür. Yazık.. Eyvah ve İmdat!

ŞİİR VE İKLİM (7)

Yusuf ERTEN

“Kül
sadece kül
tüm zaferlerin sonrasında ..” Ahmet Oktay

Harfleri diriltmek için suya koşuyor herkes; sadece şairler değil, ev'ini bir sözcük olarak sırtlananlar da... Su, ne çok şiere sızmıştır bugüne dek; esasen şiirlerin de (şairler gibi) birbirlerine sızdığını, bırakın aynı isimle şiirler yayımlamayı, kitaplarına aynı isimle seslenmekten rahatsız olmayanları biliyoruz... Tevfik Fikret'in *Rubab-ı Şikeste* (Kırık Saz/ Kırık Rubab) adlı şiir kitabının aynı zamanı paylaştığı bir Fransız şairinin kitabına da isim olduğu söylenir... Son dönemde dergilerde yayımlanan şiirlerin bir kısmının isimlerindeki birebir örtüşmeler sanırım ciddi okurların da dikkatini çekiyordur. Yayınlanış tarihine göre birkaç şiir ismi vereyim: Kayıp Kardeş (Ömer Erdem), Kayıp Kardeş (Haydar Ergülen); Açık Yara (Mustafa Köz), Açık Yara (Salih Aydemir); Su Masalı (Şeref Bilsel), Su Masalı (Şükrü Erbaş), Sudaki Masal (Engin Turgut)... Tek sözcüklü isimlerde bu durum anlaşılabilir; fakat açık bir gönderme, selam taşımayan şiirlerde bu örtüşmeyi nasıl algılamalıyız... Kitap isimlerinde durum daha da vahim. Yine yayımlanış sırasına göre kitap isimlerinden birkaçına bakalım: Kaçak Yolcu (Hüseyin Atlansoy), Kaçak Yolcu (Jaklin Çelik); Yoldaki İşaretler (Seyyid Kutub), Yoldaki İşaretler (Kaan Arslanoğlu); Hileli Anılar Terazisi (Bâki Ayhan T.), Hassas Ruhlar Terazisi (Cem Mumcu); Gecediloldu (İhsan Deniz), Gece Dili (Ömer Aygün)... Görüldüğü gibi kitap isimleri daha çok şairlerin eserlerinden öykü ve romancıların eserlerine taşınmış... Uzun yıllar *Hayvan* dergisinde "Parça Tesirli Şiirler" üst başlığıyla şiirlerini yayımlayan Mevlüt Gülveren'den sonra Yasakmeyve Yayınları tarafından çıkartılan Altay Öktem imzalı kitabın ismine dikkat ettim, siz de edin: *Parça Tesirli...* Yine Yasakmeyve Yayınları arasından çıkan Haydar Ergülen'in *Keder Gibi Ödünç* kitabında yer alan bir şiirin isminin (Belleğin Odasında Kahkaha) bir bölümüne Neşe Yaşın'ın son kitabının üzerinde rastlamamış mümkün: *Bellek Odaları...* Aynı ismi taşıyan dergiler var; yıllardır Cenk Gündoğdu editörlüğünde çıkmakta olan *Üç Nokta Edebiyat* ismiyle başka bir dergi daha çıkmaya başladı.

2005 yılında kapanan dergilerin (*Islık, Kaşgar, Yom, Kırklar, Yitik Düşler...*) yanında yayın hayatımıza giren otuza yakın dergi var: *Kuyudaki Koro, Kertenkele, Saklı Su, Dergi, Tekne, Ekin Sanat, Mor Taka, Haikum, Pasaj, Yalınayak, Lacivert, Barbar, Bireylikler, Sınırda, Mühür, Sonsuzluk ve Bir Gün, Mavi Liman, Kül Eleştirisi, Kalem, Ş Şiir Dergisi, Ayrı, Mostar, Esmer, Pitoresk, Kahve Molası...* Yeniden çıkmaya başlayan iki dergi var: *Merdiven, Kuzey Yıldızı...*

Kuyudaki Koro, Maraş'ta yayımlanıyor... Dolu dolu bir dergi, sekiz sayfaya nelerin sığdırılabileceğini görmek isteyenler bu dergiye (kuyudakikoro@yahoo.com) ulaşabilir... Dergide Bünyamin K., ve H. Yasin Altiner imzalarına ait ürünler günümüz şiirinin göbeği üzerine bıçak koymaya çalışanlara sıkı cevaplar taşıyor. Bünyamin K.'nin dizelerini okuyalım: "*Yapayalnız ağabeyim / korkuyu kedisıyla yenen ben / ne çok şey gördük / kapı aralığında*"... Bünyamin K., ayrıntıları insan dikkatine taşırken henüz el değdirilmemiş bir trajedinin temellendirildiği mısralarla da tanışıyor okurları. *Hiçbir Baloda Yokum* adlı bir şiir kitabı var... Zarifoğlu ödülünü –ilkini verilisinde– Ömer Erdem'le paylaştı... Sözüne şairlik imgesini pekiştirmek için değil de dünyayı açıklanacak bir yer haline getirmek için kullanan az sayıdaki şairlerden biri, Bünyamin K. Hem insan, hem şair olmak az şey değil bugün... *Mor Taka* dergisi ikinci sayısını yayımladı... Dergide onlarca imzaya ait şiir ve yazılar var... Yücel Kayıran'ın –ilkini *Hürriyet Gösteri*'de yayımladığı– Türk şiir eleştirisi merkezli ikinci dosyası da *Mor Taka*'nın sayfaları arasında... Hayatî Baki'nin, Ramis Dara'nın, Celâl Soycan'ın yanıtları her genç şair tarafından dikkatle okunması gereken saptamalar taşıyor. Ramis Dara kendisiyle yapılan söyleşinin bir yerinde, edebiyatla ciddi bir ilişki içinde olmuş hiç kimsenin karşı çıkamayacağı, şunları vurguluyor: "*Şiirin karşılığının olmadığı yerde şiir eleştirisinin karşılığı da doğallıkla yok, bu iki yokluktan bir varlık*

çıkarsa o da ancak yokluktur. Benim de belki şimdi burada tuzağa düştüğüm gibi, herkes kendi varlığını haykırırken önce ve hep yokluğu görmekte..." Bir dergi ne tarafa gideceğini, nereden yük alıp nereye indireceğini ortaya koyduktan sonra böyle ciddi, edebiyatımızın farklı iklimlerinden gelen insanları sayfalarında ağırlayarak, kendi kimliği hakkında bir fikir verebilir... Dergilerin de kişilikleri olmalı diye düşünürüm ben... Bu kişilik en azından bir on on beş sayı geçtikten sonra kendini duyurabilir... *Mor Taka*'da böyle bir sorun var; tıpkı *Merdiven* şiir dergisinde olduğu gibi... *Merdiven* dergisi yıllarca yayını sürdürdü, birkaç yıl aradan sonra farklı bir biçim ve içerikle yeniden çıkmaya başladı... İsmet Özel'in uzun boylu şiirleriyle kapısını aralıyor her sayı... Dördüncü sayısında şairlere "Niçin Şiir Yazıyorlar" sorusunu yönlendiren derginin editörleri (Ali Ural, Celâl Fedai) büyük bir iştahla sordukları soruları cevaplamışlar... Böylelikle aralarında Ahmet Oktay, Kemal Özer, Sina Akyol, Ali Günvar, Hüseyin Atlansoy gibi usta şairlerin bulunduğu bir aralıktan kendi sorularını da cevaplandırmanın afiyetine erişmiş oldular... Bu soruya en güzel cevapları genç şairler verdi: Mehmet Can Doğan, Nilay Özer, Mehmet Erte... Mehmet Erte'nin cevabının son cümlesini okuyalım: "*İnsanı hak etmediği yerden indirmek, alçaltmak için yazıyorum.*" Mehmet Can Doğan'ın yazısının başlığı galiba bir çok şairin yazma gereksinimini ağırlayacak genişlikte: "Ya Ben Öleyim mi Söylemeyince"...

Yasakmeyve dergisinin 15. sayısı, özenle hazırlanmış bir dosyayı okurla buluşturdu... Emel İrtem ile Betül Dunder'in editörlüğünde hazırlanan "Şair Kadınlar Dosyası", kadın denince sadece "boşanma dosyası"nı akla getirenlere kavi bir yanıt özelliği taşıyor... Son dönemde dergilerde ürünlerini göremediğimiz birçok şair de (Leyla Şahin, Faize Özdemirciler, Oya Uysal...) şiirleriyle dosyadaki yerini almış... Ayrıca şiirimizin önemli imzalarının şair kadınlar üzerine yazdıkları da dikkatle okunacak özgünlükler ve yenilikler taşıyor: Ayten Mutlu, Gülseli İnal, Nemciye Alpay, Çiğdem Sezer, Zeynep Uzunbay, Betül Tarman, Lina Salamandre... Genç şairlerden, Didem Madak, Emel Güz, Tülin Er, Zeynep Köylü... *Yasakmeyve* dergisinin bundan önceki dosyası "Genç Şairler"e yönelikti... İki sayı hazırlanan dosyanın girişindeki –editörlerin hazırladığı– sorular, şiir adına pek çok şeyin tartışılacağı konusunda ciddiyetle atılmış bir adım olarak pek çok insanı heyecanlandırmıştı; fakat gençlerin, birkaç istisna dışında, şiir üzerine hiçbir şey düşünmediklerini, düşünenlerin de bunları kâğıda aktarmadığını üzülerek gördük... Şair Kadınlar dosyası, ilk sayısı "Genç Şairler" dosyasından geriye kalan sessizliği ortadan süpürecek bir izlenim verdi... Bekleyip gelecek sayılarını göreceğiz. *Şiir Atı*'nın ikinci sayısının ederi; 18 Milyon... Otuza yakın derginin yıllık abonman fiyatına denk... Ali Duman (1967, Ankara) ismine sıkı okurlar yabancı olmasa gerek; şiir ve yazıları *E, Yedi İklim, Kaşgar, Şiir Atı* dergilerinde yayımlandı. İlk şiir kitabı *İyi Güller*, geçtiğimiz ay, Medcezir Yayınları tarafından çıkarıldı. Sıcak, samimi ve yaşamışlığın el verdiği dizelerle yüklü bir sevdâ kitabı. Bir ilk kitabın taşıyacağı handikaplara düşmeden çok güneş emmiş bir avludan sesleniyor *İyi Güller*: "*Nerde apansız kişneyen büyük yağmurlar / Üzümden incirden ve nardan okunan*"

küçük İskender, seksen sonrası Türk şiirinde kendine has özellikleriyle öne çıkan bir isim; fakat ortaya sürdüğü, yazılarıyla desteklediği onlarca isim içerisinde gelecek vaat eden bir özne yakalayamamış olması da ortada... Türk edebiyatı Yahya Kemal'den sonra en fazla küçük İskender'i finanse etti... Yazık ki İskender, bütün iyi niyetine ve girişimlerine rağmen Türk şiiri okurunun önüne Şakir Özudoğru, Alperen Yeşil... gibi isimleri anarak çıkıyor... Bir gün bu isimler üzerinden bir dosya yapıp onlarla söyleşirse şaşırılmamız için bütün deliller elde. Yaşar Nabi Nayır şiir ödülünün bugüne dek (Arkası 7. sayfada)

Yayın Yönetmeni	: Ramis DARA	Yazışma Adresi	: Ramis DARA P.K. 68 16361 Ulucami - BURSA
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Melih ELAL	Katki Payı	: 15.000.000 TL ya da 15 YTL
Yönetim Yeri	: Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Blok, D: 3 16140 Nilüfer - BURSA	Posta Çeki	: Hilmi HAŞAL adına 584893 numaralı hesap
Yayın Danışmanları	: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL, Serdar ÜNVER, Nuri DEMİRCİ.	Dizgi	: Emel COŞKUN
Dağıtım	: Pentimento Art Shop (0212 2933959)	Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad., No: 221 BURSA
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayım.	Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
		Faks	: 0 224 2254052
			: ISSN 1305 - 7685

Şiir ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com) Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur. Ticari amaç gütmeyeceği için yazarlarına telif ödemez.